

rònga: «n'arribava de tots los quarters de la vila: / del carrer Brut, del Trauc i de l'Escorxador / ---», Saisset (ibid., 210). Resta *le trauk* avui per a 'el forat' en general, en el parlar, ja mig-llenguadocià, de Montalbà (ZRPb. XLV, 249).

Però quant a la reducció vulgar consonàntica, també allà s'ha produït en molts llocs: a Perillós diuen *lu tráu* de les abelles, per rusc o forat dels arbres on elles nien; *El Trau de la Puta* i *Lo Trau de l'Olla* (*úlp*) sengles indrets en els termes d'Òpol i de Talteüll, *Lo Trau del Vaquer* important portell de la serra de les Corberes que hi ha damunt de Montner (1960). Observem que no hi ha res de sorprenent en aquesta reducció d'una final darrere diftong: no solament *Paul* s'ha reduït, en tots temps, a *Pau*, des del nostre S. XIII, i la reducció de -ALD passant per -aül a -au és de sempre en tots els nostres NPP germànics, sinó també -ALB' > -au (*Montau, Montcau, Espinau, turmau*, ací *TORM*), i en particular *eixauc* es pronuncia *eixau* en el Rosselló com pertot (EXAQUARE, ací vol. III, 249a 24ss.);¹ l'occitanisme poètic *pauc* en Llull apareix com a *pau* (*Merav.*, NCL. III).

La reculada del verb cat. *traucar* ha estat general: mort es pot dir pertot. En el Ross. mateix es manté sí, però, en el sentit secundari de 'començar d'aparèixer', 'treure el cap' (fr. *poindre*, angl. *peep up*, it. *scucare*, cast. *asomar*). El punt de partida d'aquesta acc. deu estar en el pollet que forada l'ou, quan «spelleix». Però s'aplica ara a tota mena d'èssers i de coses: «Mira, les singlantanetes / bé se fan als amagats, / bo i *traucant*, amorosetes, / de la foscor dels forats» 'traient el caparró', JSebPons (*La Mainada*, a. 1920, v. 28).

Intr. «commencer à paraître au-dessus du sol», Jampy (*Lliris de Canigó*, s.v.). El mateix deu voler dir amb la seva glossa «*traucar*: travessar» el cerdà AntCayrol (*Cont.*, p. 49). Ho sento pertot parlant d'indrets que a penes es veuen (tot just apunten) mirant al lluny: «aquelles teulades que *traükæn* allí» (Baix Vallespir: La Clusa, 1959), «uns avets que *trauquen* allà dalt: veieu?» Orellà; «allà baix *trauquen* es Cappónts; després ---» Millars; «no: és a aquella casa que *traükæ*» Canet; al Barcarès m'ensenyen des de mar enfora: «la muntanya que *trauca* darrere, és Bugaraig» (el gegantesc i disforme pic de les Corberes), però també per a una roca dita, per això, *La Llidria*, que aflora a la superfície de l'Estany de Salses (1960).

Val a dir que en toponímia pròpia la conservació és més àmplia. El *Pont traukát*, per sota el qual passa el Rec de la Bassa (branca de la Llavenera) me l'anomenen tant a Bompàs com a Clairà. I crec que és un homònim el *Pont Traucat*, a Malloles (part SO. del terme de Perpinyà) per on baixa un afluent del Ganganell. En els vessants E. del Canigó és conspícua la *Roca Traucada* damunt Vallmanya (*traükáda* uns, *trukáda* els altres). Amb aquest caràcter sobreix fins i tot per les muntanyes empordaneses: *le rōka trukáda* «penya grossa que hi ha un forat» (expliquen espontàniament a Cantallops); a *Mola-trukáda* rocassa vora la Muga, en terme de Darnius (1958). En fi, bastant més

al Sud, encara hi ha la important cala i platja de *Traumal*, a la costa extrem-Sud del Baix Empordà, entre Palamós i la platja d'Aro; encara que, pronunciat *trau-mál* (1932, 1958), sense accent en el primer component (i fins *trumál* en pronúncia més descuidada), fóra possible veure-hi TREU 'pista, camí', el sentit s'hi presta menys, i és ben poc probable, essent aquest mot molt rarament representat en català.

Encara que amb caràcter molt minoritari, també va existir, en el nostre domini lingüístic, una variant *troc*, *troc*, antiquada aquesta del tot i des de molt abans, si bé amb testimonis toponímics i alguns de documentals: a Banyuls de la Marenda, el *gorg del trók* (a la ribera del Coll del Torn); i, en un altre paratge del terme, arran de costa, la Cova, Platja i Seca del *trók* (1959). En els nostres Pirineus centrals la immensa Cova dels *Tròcs* damunt St. Feliu de Verí (terme de Bisaurri, vall de Benasc, 1957, 1965); es *Tròcs* són unes coves del Turbó; al vessant N. del Montsec occidental es tracta d'una partida de serra (terme d'Alsamora), però dominada per una gran prominència rocosa, el Morral de *Trók* (on deu haver-hi cova o clivella, 1957). Forma que també es troba en alguns parlars pirinencs veïns del català: *trók* 'cleda de tanca' en el Lavedà («portillón», *ALGc.* II, 233), a Bielsa (Badia), a Alquézar (Arnal Caveró); i en la toponímia aranesa.

El verb *troc* amb el significat de 'perforar', entre els articles de ferreria, usats, segons un inventari del S. XIV, per a l'obra de la Seu de Girona («triben a obs de *trochar* les bigues de roure», «perns de ferre *trocchats*», Serra R., VII Congr. Hist. Cor. Ar., p. 571); «2 leves; 2 *loces*, la una, *trocada*», «una loça *trocada*, una caça de poal<|>» en dos inv. de Ribes de 1380 (*BABL* VI, 470, 471). *Troc*ar s'ha de deduir pel sentit del context, en el sentit de 'travessar de cap a cap (un gran pern o una serp) el cos d'un màrtir' en dos pasatges de les *VidesR* (en un, l'un dels mss. porta *troc*car i l'altre *tocar*; a l'altre pasatge, ms. únic, amb *tocar*; veg. les notes al f° 249v2, n. 16, i al glossari, pp. 204-205; cf. la nota 3).

Com que *traucar* és molt freqüent en aquesta mateixa obra (supra), en deduïm que ja en el S. XIV havia començat la decadència d'aquest verb; i els copistes d'aquest text, en part ultra-catalanitzaven el mot *traucar* en *troc*car (perquè el xoc entre cat. i influència occitana conduïa, en el Ross., a formes ultra-occitanes. com *lauc* per *loc*, *jauc* per *joc*); i l'altre copista, ignorant-ho ja, ho confonia amb *tocar*. *AlcM* aporta un testimoni de *troc* 'forat', a les Ordinacions d'En Santacília, un de *troc*car un mur en un ms. d'Eiximenis, i dos de *trocador* per *traucador* en inv. vigatans del S. XV (*troc*cal 'paret enrunada', en el Flamicell, també en deu ser derivat, i ross. *troc*a-sac cereal 'Hordeum murinum'). Sobre *trauc* i *tròc*, V. encara alguna dada en Krüger, *Hochpyr.* (A, II, 361).

Des del cat., el nostre mot, *trau(c)* i *troc*, va passar manllevat als dialectes sards, en diverses variants: logud. i septentr. *tràucu* amb el sentit de 'trau, botonera' («occhiello, àsola» Spano), campid. i gallur. és